

Drumul european, un proiect de transformare a societății

» p.2

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

Prioritatea unei societăți democratice – respectarea egalității de gen

» p.6

O manifestare de amploare, care a subliniat coeziunea sindicatelor din R. Moldova

”Forumul Sindical Național „Sinergie Socială”: un liant al mișcării sindicale și o platformă pentru parteneriate durabile

Daniela MORARI

Peste trei mii de lideri și activiști sindicali din diferite domenii s-au reunit la Arena Chișinău vineri, 28 martie, la Forumul Sindical Național „Sinergie Socială”. Evenimentul a fost organizat de Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, cu prilejul Zilei Organizației Sindicale Primare, sărbătorită anual la 28 martie. Forumul a adus împreună nu doar sindicaliști, dar și înalți oficiali de stat și invitați din străinătate.

Chiar la debutul evenimentului, Arena Chișinău era arhiplină. La eveniment, liderii și activiștii sindicali au avut ocazia

să se cunoască mai bine, să socializeze și să facă schimb de experiență. Totodată, participanții la forum au avut oportunitatea să-și împărtășească ideile și emoțiile pe mai multe panouri.

„Tinerii nu sunt viitorul, tinerii sunt PREZENTUL!”

De exemplu, pe un panou ei au scris cum vor promova incluziunea tinerilor, iar pe altul au pus pe hârtie cum vor promova egalitatea de gen în lumea muncii. „Tinerii nu sunt viitorul, tinerii sunt PREZENTUL!”, a atenționat o tânără, în timp ce altă persoană a pus pe tapet propoziția „Tinerii de azi sunt viitorul de mâine”. „Avem aceleași drepturi”, „Noi suntem schimbarea spre

Bine!”, au creionat unii tineri sindicaliști, în timp ce alții au scris că incluziunea tinerilor se poate realiza „Prin programe de internship și ucenicie!”, „Egalitatea de gen nu constă în forță, constă în capacitate”, „Vrem șanse egale!”, „Femei la funcții decizionale 50%”, „Locuri de muncă fără violență!” – sunt unele idei de pe panoul privind egalitatea de gen.

Forumul a venit cu mai multe surprize și elemente interactive. Astfel, persoanele care s-au adunat în acea zi la Arena Chișinău au avut ocazia să se înscrie la o tombolă, organizată de o firmă turistică. Reprezentanții ai companiei promit unui număr de 9 câștigători că vor avea parte de excursii gratuite în România, în timp ce câștigătorul Premiului Mare va

merge de Paști într-o excursie la Istanbul, Turcia.

Angajații ai stațiilor balneoclimaterice „Nufărul Alb” (Cahul), „Codru” (Călărași), „Bucuria-Sind” (Vadul lui Vodă), „Struguraș” (Cocieri, raionul Dubăsari), au venit cu oferte de tratament. Ba mai mult, ei au adus și mostre cu apă minerală de la sanatoriile lor, astfel încât participanții au avut prilejul să testeze gustul apelor minerale curative. Și salariații ai Institutului Muncii au pus la vedere ofertele lor pentru organizarea de conferințe, simpozioane, dar și serviciile de care pot beneficia oamenii la Centrul Medical al Sindicatelor, care se află în clădirea Institutului Muncii.

(Materiale de la Forum, precum și opinii despre acest eveniment, citiți în p. 1-7)

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 2

Evenimentul Sindical Național

Igor Zubcu, președintele CNSM:

„O platformă de generare a unor soluții pentru provocările pieței muncii”

La inaugurarea forumului, Igor Zubcu, președintele CNSM, a menționat că evenimentul are drept scop de a consolida mișcarea sindicală din Republica Moldova, de a promova principiile sindicalismului modern, de a dezvolta parteneriate durabile. Totodată, forumul demonstrează unitatea și solidaritatea noastră, oferă posibilitatea să înțelegem că împreună suntem o forță.

Evenimentul a fost organizat cu suportul Organizației Internaționale a Muncii, Agenției Daneze pentru Dezvoltarea Sindicală, Ministerului Federal pentru Afaceri Sociale, Sănătate, Asistență și Protecția Consumatorilor din Austria și ONG „SOLIDAR” Austria, a prezicată liderul sindical.

„Consider că acest forum este o bună platformă de dezbateri, schimb de experiență, de idei și o sursă de generare a unor soluții inovatoare pentru provocările pieței muncii, precum și pentru problemele/dificultățile cu care se confruntă mișcarea sindicală. Va contribui la consolidarea încrederii între factorii implicați, va crea premisele pentru elaborarea unor acțiuni comune, care să sprijine dezvoltarea durabilă”, a opinat președintele CNSM.

El a adăugat că „Sinergie socială” nu este doar denumirea forumului, este cheia unei societăți prospere și echitabile. În cadrul forumului, liderii și activiștii sindicali și-au propus să abordeze teme de actualitate, precum: viitorul muncii, rolul sindicatelor în

societate, viitorul mișcării sindicale, impactul noilor tehnologii asupra pieței muncii, liderismul transformațional, consolidarea dialogului social.

„Viziunea noastră este o societate în care fiecare lucrător, indiferent de ramură, de profesie sau de locul de muncă în care își desfășoară activitatea, are acces la condiții de muncă decente, la o remunerație echitabilă, se bucură de respectarea drepturilor fundamentale. Viziunea noastră este o lume în care sindicatele sunt parteneri activi în crearea unor politici economice și sociale care să promoveze nu doar prosperitatea economică, dar și bunăstarea oamenilor care lucrează. În acest viitor, sindicatele joa-

că un rol esențial ca pilon al schimbării, al progresului, al solidarității și al democrației”, a menționat Igor Zubcu.

Sindicatele din Moldova sunt unite în 24 de centre sindicale național-ramurale, cu peste 5400 de organizații sindicale primare, apără interesele a circa 285 de mii de salariați, care sunt membri de sindicat. Potrivit președintelui CNSM, printre realizările notabile din ultima perioadă ale sindicatelor sunt: unificarea salariului minim și creșterea semnificativă a acestuia, excluderea taxei de înregistrare a organizațiilor sindicale, ratificarea Convenției OIM nr.190 privind eliminarea violenței și a hărțuirii în lumea muncii.

„Totodată, mai sunt multe de făcut. Lucrătorii și mișcarea sindicală continuă să se confrunte cu un șir de probleme, printre care putem remarca următoarele: nivelul salariilor este cel mai jos din regiune și nu asigură lucrătorilor și familiilor acestora un trai decent. Creșterea prețurilor și a tarifelor erodează puterea de cumpărare și sărăcește și mai mult populația. Liberalizarea excesivă a raporturilor de muncă afectează drepturile și interesele salariaților. Condițiile de muncă continuă să afecteze sănătatea și viața lucrătorilor. Ignorarea frecventă a standardelor și principiilor parteneriatului social și a vocii sindicatelor de cel care pot schimba spre bine situația lucrătorilor”, a punctat Igor Zubcu.

Liderul sindical a adăugat că CNSM își propune pe viitor să promoveze stabilirea unui salariu minim în mărime de 50% din salariul mediu pe economie, să promoveze aprobarea unui Plan de acțiuni privind creșterea ratei de acoperire a salariaților cu negocieri colective până la 80%, adică dublu față de cum este în prezent. În același timp, sindicatele vor promova perfecționarea legislației în domeniul salarizării în sectorul bugetar și în cel real, nu va admite liberalizarea legislației muncii în detrimentul drepturilor și intereselor salariaților, va promova modificarea, cât mai urgent, a cadrului normativ în vederea stabilirii răspunderii pentru descurajarea actelor de ingerință antisindicală ori încălcarea legislației cu privire la sindicate, a subliniat Igor Zubcu.

Maia Sandu, președintele Republicii Moldova:

„Drumul european, un proiect de transformare a societății noastre”

Prezentă la forum, Maia Sandu, președinta Republicii Moldova, a spus că evenimentul este un moment crucial pentru viitorul Moldovei. „Un moment în care discutăm nu doar despre politici sau cifre, ci despre oameni. Oameni care sunt cu adevărat o forță a țării noastre, cei care prin munca lor zilnică dau viață economiei, sistemului de educație, sănătății și serviciilor publice esențiale”.

Potrivit șefei statului, transformarea unei țări nu se măsoară doar în reforme scrise sau în statistici economice. Ea se construiește din oamenii care muncesc din greu, care contribuie activ la progresul societății, care, de fapt, sunt cei care fac posibilă schimbarea.

„Drumul ales de către noi, cel european, nu este doar un obiectiv politic sau econo-

mic, ci reprezintă un proiect de transformare a societății. Un proiect care are la bază valori fundamentale, precum respectul pentru drepturile omului, solidaritatea, echitatea și buna înțelegere. Dar această transformare nu poate fi realizată fără un dialog constant și constructiv între toți actorii sociali”, a subliniat Maia Sandu.

În opina președintelui țării, dialogul social este cheia care va deschide drumul către o țară mai bună, mai echitabilă și mai prosperă, un drum pe care îl putem parcurge doar împreună.

„Pentru a construi o economie solidă și o societate prosperă, trebuie să ne concentrăm nu doar pe procesul de transformare, ci și pe oamenii care fac posibil acest proces. Cei care prin munca lor zilnică susțin și dezvoltă toate sectoarele economiei. De asemenea, este necesar să avem un cadru legislativ care să se sprijine nu doar pe creșterea

salariilor, dar și pe creșterea productivității, a competitivității economiei și pe educația continuă pentru toți cetățenii”, a ținut să menționeze șefa statului.

Ea a adăugat că investițiile în tehnolo-

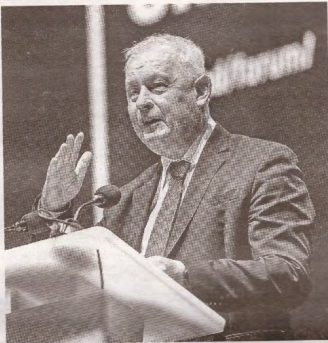
gie, modernizarea proceselor de producție și susținerea antreprenoriatului local sunt elemente-cheie pentru a crea locuri de muncă bine plătite și a stimula creșterea economică.

3 ACTIVITATEA SINDICALĂ

anului: Forumul „Sinergie Socială”

Luc Triangle, secretar general al ITUC:

„Sindicatul trebuie să lupte împotriva unor lideri politici care nu servesc poporul”

La forum au fost prezenți și oaspeți din străinătate. Luc Triangle, secretar general al Confederației Internaționale a Sindicatelor (ITUC), a spus că nici o democrație nu va exista fără sindicate puternice.

„Astăzi, lumea trece prin criză. Suntem în fața unor crize geopolitice în lume. În peste 60 de țări există conflicte militare, în Ucraina este unul dintre acestea. Vedem creșterea tarifelor și războaiele comerciale adevărate. Planeta arde, clima se schimbă. Noi vedem schimbări tehnologice, vedem implementarea inteligenței artificiale în locurile noastre de muncă. Și noi, lucrătorii, plătim prețul acestor conflicte”, a punctat Luc Triangle.

Există atacuri la democrație și la valorile democratice peste tot în lume, a atenționat liderul sindical de la ITUC.

„Vedem că liderii politici sunt aleși în scrutine democratice, însă, o dată ce au nimerit în fotolii, primul lucru pe care îl fac este să distrugă valorile democratice. Și noi nu putem să sprijinim astfel de lideri, pentru că ei atacă drepturile omului, atacă drepturile femeilor, atacă presa liberă. În acest context, oamenilor le este teamă să vorbească, pentru că nu mai există adevărata libertate a cuvântului”, a menționat Luc Triangle.

Potrivit secretarului general al ITUC, acești lideri politici nu respectă dreptul internațional, nu cred în Națiunile Unite.

„Acești lideri totalitari, autoritari, de ase-

menea, sunt miliardari, oligarhi. Și nu se mai face acest lucru pe ascuns, dar în mod public. Vedeți ce se întâmplă acum în Statele Unite - Musk este la masa celor care guvernează cu Trump. Nu mai este undeva în umbră, acționează mână-n mână cu președintele unei țări. Și niciodată să nu uităm - acești politicieni nu servesc muncitorii, ei se auto-servesc. Și noi trebuie să luptăm împotriva unor asemenea sisteme. Astfel de lideri politici există și în Argentina, dar apar ca ciupercele după ploaie peste tot. Să ne asigurăm că și voi veți identifica astfel de personaje aici, în Moldova, pentru că ei nu trebuie să alcătuiască viitorul țării. Ce mai fac ei? Atacă drepturile muncitorilor, atacă sindicatele”, a subliniat Luc Triangle în cadrul forumului.

Esther Lynch, secretar general al ETUC:

„Puterea sindicală, fundament esențial al societății”

De la politicile industriale la cele sociale, de la finanțare la redistribuire și impozite progresive, sindicatele sunt actori importanți, care uniformizează terenul de joc, reprezintă un echilibru față de vocile celor puternici.

Cercetările arată că sindicatele sunt benefice pentru lucrători, pentru economie, pentru funcționarea unei democrații incluzive, acestea sunt esențiale pentru justiția socială și economică. Acesta este motivul pentru care consolidarea forței mișcării noastre este mai importantă ca niciodată.

Suntem alături de dvs. în solicitările de a proteja, de a crea locuri de muncă de calitate cu salarii decente, condiții mai bune în cadrul unui contract colectiv. Programul nostru privind acordul echitabil, adoptat la Berlin în 2023, este o busolă a noastră, e un apel

pentru un proiect al speranței, construit pe principiile unei remunerații echitabile pentru o muncă plătită corect, bazată pe respect pentru toți lucrătorii, indiferent de originea sau orientarea lor.

Construit pe puterea sindicală, pe drepturi colective, pe negocierea colectivă și democrația la locul de muncă, cu servicii publice, ca un fundament esențial, e un apel împotriva declinului economic generat de salarii mici, de reglementări sau de căutarea unor țapi ispășitori, cum ar fi imigranții sau alte grupuri vulnerabile. Nu există soluții rapide, dar nu există nici o îndoială că soluția constă în investiția în locuri de muncă de calitate și în sectorul public, acestea sunt esențiale, reprezentând o precondiție fundamentală pentru o politică industrială eficientă.

O politică industrială europeană solidă

trebuie să se bazeze pe principiile de servicii publice, pe o administrare publică puternică dotată cu resurse eficiente. Economia noastră europeană de succes depinde de servicii publice, fie că e vorba de locuințele în care trăim, transportul la locul de muncă, îngrijirea copiilor, asistența medicală, educația, sprijinul pentru persoanele în etate, serviciul de urgență, toate aceste servicii publice sunt o bază fundamentală pentru competitivitate. Viziunea noastră se axează pe un nou model economic, care pune oamenii pe primul loc, înaintea profitului.

Suntem concentrați pe realizarea unei politici industriale europene puternice, care să protejeze și să creeze locuri de muncă de calitate în toate regiunile. Esența acestei politici este o tranziție echitabilă, care anticipează și gestionează schimbările. Lucrătorii trebuie să aibă posibilitatea de a influența

tranziția, nu doar să suporte consecințele acesteia. Iar asta înseamnă că întreprinderile trebuie să planifice schimbările în mod proactiv, nu doar să reacționeze atunci când apar pierderi de locuri de muncă.

Liliana Palihovici, reprezentantă specială a președintei în exercițiu a OSCE privind dimensiunea de gen:

„Republica Moldova are o tradiție profundă a solidarității și sprijinului reciproc”

Trăim timpuri în care avem nevoie de mai multă unitate, susținere reciprocă și parteneriate eficiente: între oameni, între generații, între instituții, și parteneriate cu state și națiuni prietene nouă.

Acest lucru este cu atât mai important, cu cât ne confruntăm cu provocări majore precum războiul din Ucraina, crizele sociale și economice, crizele de securitate legate de războiul hibrid dus de Federația Rusă împotriva noastră. Toate împreună nu înțesc nimic altceva decât bunăstarea și securitatea fiecărei persoane în parte, indiferent de vârstă, de gen, de etnie sau de religie. Avem fiecare o obligație să fim puternici și să facem parteneriate pentru a ne asigura propria bunăstare și securitate.

Republica Moldova are o tradiție profundă a solidarității și sprijinului reciproc. De-a lungul anilor și de-a lungul secolelor, comunitățile noastre s-au unit în momentele grele și au găsit soluții de colaborare.

Să ne amintim de tradiționala clacă. Această tradiție este o formă străveche de ajutor în sate, când oamenii se adunau, se ajutau să construiască case unii altora, să muncească împreună la recoltare sau la alte lucrări agricole. Această tradiție reflectă valorile care ne-au definit ca popor, unitatea, respectul reciproc și dorința de a construi împreună un viitor mai bun. Aceste principii sunt relevante și astăzi, când provocările moderne necesită mai multă coeziune și colaborare.

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 4

Evenimentul Sindical Național

Oliver Ropke, președintele CESE:

„Viitorul Republicii Moldova trebuie să fie doar în UE”

Reprezent aici Comitetul Economic și Social European. Este o instituție a UE, compusă din patroni, sindicaliști, societatea civilă. Dar azi vorbesc aici ca un coleg sindicalist și vă transmit cele mai bune felicitări de la colegii mei. Ne bucurăm de prietenia pe care o avem și solidaritatea de care am dat dovadă până acum.

Este un semn puternic a peste trei mii de sindicaliști prezenți aici la forum. Este pentru prima dată când o adunare atât de puternică pentru drepturile lucrătorilor din Moldova, dar și cei care lucrează în țări din Europa, are loc la Chișinău și cred că trebuie să fiți mândri de asta. Aș dori să mulțumesc liderilor sindicaliști, președintelui CNSM, care este nu doar un bun prieten, dar și un lider de sindi-

cat puternic. Știu că se asigură ca muncitorii să aibă o voce nu doar în Moldova, dar și pe arena internațională.

Cu câteva săptămâni în urmă OIM, prin directorul general, dar și comisarul UE pentru locuri de muncă și drepturi sociale, au trimis și ei un semn foarte puternic, și anume că voi, lucrătorii din Moldova, meritați un nivel egal de protecție socială și de drepturi sociale ca și alții care lucrează pe teritoriul Europei. Acesta este și mesajul nostru: nu există clasa a doua a muncitorilor și a salariaților. Voi meritați fix aceleași drepturi ca și colegii dvs. din alte țări. Toți știm că trecem acum printr-o perioadă foarte provocatoare pentru noi, dar este foarte important ca noi, sindicatele, ca cea mai mare mișcare sindicală din toată lumea, să fim împreună puternici și

să sprijinim statul de drept, drepturile omului și democrația ca atare.

Pentru că noi știm că tendințele autoritariste subminează libertatea presei, organizațiile societății civile. Ele pot lovi asupra autonomiei sindicatelor și asta nu putem permite. Iată de ce apreciez că există acest semn puternic pentru calea europeană a Moldovei, pentru care putem conlucra împreună. Acolo nu sunteți singuri, dar există acest mesaj important că salariații trebuie să coopereze dincolo de granițe. Altfel nu putem raporta un succes dacă rămânem izolați în frontierele noastre. Viitorul Moldovei trebuie să fie doar în UE, iar alinierea să fie nu doar la standardele economice, dar și la cele sociale. Mă refer la salarii europene, altfel aderarea la UE nu poate fi una de succes.

Leonid Cerescu, președintele Confederației Naționale a Patronatului:

„Pentru schimbarea lucrurilor în bine, trebuie să avem o comunicare eficientă”

De la bun început, Confederația Națională a Patronatului a susținut procesul de integrare europeană și a depus efort constant pentru popularizarea acestuia în mediul de afaceri și nu doar.

Împreună cu colegii de la CNSM, am semnat o declarație de susținere a integrării europene, dar, în opinia noastră, activitățile curente nu trebuie să pună în așteptare subiectele cu care se confruntă societatea, în special angajatorii, precum deficitul de forțe de muncă, o deprofesionalizare a autorităților, inactivitatea comisiilor ramurale de consultări și negocieri colective și, în ultima perioadă, încetinirea procesului de dezvoltare a cadrului legal.

Un alt exemplu este și reforma organelor cu funcții de control, cum ar fi Inspectoratul de Stat al Muncii. Urmare a implementării reformei, practic, a fost suspendată activitatea de control a acestei instituții, care în esență este unica autoritate care poate combate concurența neloială rezultată de angajări fără forme legale. Sindicatele și patronatele au avut o părere diferită decât cele care au fost puse în aplicare de către ministerul de resort, dar din păcate, nu am fost auziți.

În scopul realizării activității economice și schimbării lucrurilor în bine, este necesar să avem o comunicare eficientă, care să dea rezultate, cu factorii de decizie din țară. Lipsa de comunicare sau ineficiența aceste-

ia are și consecințe: stagnarea economică și schimbările pe care le așteaptă societatea.

Confederația Națională a Patronatului, împreună cu membrii pe care îi reprezintă, își dorește o stabilitate politică și condiții favorabile pentru desfășurarea activității de întreprinzător. Lucrul acesta poate fi realizat cu parteneri puternici, consolidați și prin intermediul unui dialog social constructiv și responsabil. Doar împreună, lucrând umăr la umăr, putem găsi soluțiile bune, eficiente, pentru depășirea provocărilor fără precedent cu care se confruntă Republica Moldova. Și în ceea ce privește integrarea europeană, calea ireversibilă, pentru care au optat majoritatea cetățenilor noștri.

Mihai-Gabriel Ciobanu, secretar de stat la Ministerul Muncii și Protecției Sociale:

„În efortul nostru de a proteja libertatea și democrația, sindicatele sunt un aliat esențial”

În efortul nostru de a avea o Moldova deplin europeană, de a proteja libertatea și democrația, de a avea un trai decent pentru toți, sindicatele sunt un aliat esențial.

De aceea, Guvernul Republicii Moldova și Ministerul Muncii și Protecției Sociale rămân ferm angajați în susținerea dreptului salariaților la liberă asociere. Apreciam faptul că, la începutul anului trecut, a fost semnată Declarația privind susținerea cursului european de către reprezentanții Guvernului, ai Confederației Naționale a Patronatului din

Moldova și ai Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova. Semnarea acestui document reafirmă angajamentul nostru comun pentru alinierea legislației naționale la standardele europene, consolidarea dialogului social și crearea unui mediu de muncă echitabil și inclusiv.

Împreună cu dumneavoastră, am eliminat o inechitate importantă, eliminând taxa de înregistrare a sindicatelor și garantând dreptul salariaților la liberă asociere. Astăzi putem vorbi despre rezultate concrete: majorarea salariului minim, de la 2900 la 5500 de lei în doar câțiva ani; identificarea și forma-

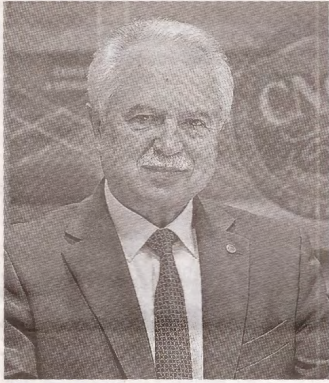
lizarea în anul 2024 a unui număr mai mare de lucrători fără contract decât în ultimii 10 ani la un loc; ratificarea Convenției 190 a OIM, care a intrat recent în vigoare și oferă un cadru clar pentru combaterea violenței și a hărțurii la locul de muncă. Elaborarea Planului național pentru muncă decentă, care reflectă o viziune comună pentru sănătatea și securitatea în muncă. Totuși, avem în față o agendă ambițioasă: urmează transpunerea Directivei UE privind salariul minim adecvat, aplicarea efectivă a Convenției 190 și consolidarea protecției la locul de muncă, combaterea muncii nedeclarate.

5 ACTIVITATEA SINDICALĂ

anului: Forumul „Sinergie Socială”

Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM:

„Un pas important pentru viitorul muncii și al drepturilor salariaților”

Forumul Sindical Național „Sinergie Socială”, desfășurat recent, a fost un eveniment de amploare, o premieră în istoria mișcării sindicale din țară. Acesta a demonstrat clar că sindicatele, în calitatea lor de reprezentanți ai salariaților, joacă un rol esențial în protejarea drepturilor și intereselor lucrătorilor, fiind o forță de necontestat în procesul de negociere socială și promovare a echilibrului social.

Participanții la forum au avut oportunitatea de a asculta mesaje din partea președintei țării, președintelui CNSM, dar și din partea unor lideri de renume ai mișcării sindicale internaționale, precum cei din Confederația Internațională a Sindicatelor, Confederația Europeană a Sindicatelor, Comitetul Economic și Social European și Organizația

Internațională a Muncii (OIM), prin departamentul său dedicat activităților sindicale, ACTRAV. Aceste intervenții au subliniat importanța consolidării mișcării sindicale și a respectării standardelor internaționale ale muncii, pentru asigurarea unui trai decent și promovarea justiției sociale la nivel global.

Forumul a reafirmat că sindicatele sunt structuri organizate și mobilizate, capabile să răspundă eficient nevoilor salariaților, în fața provocărilor economice și sociale. Sindicatele din Moldova, având structuri la toate nivelurile parteneriatului social, sunt un partener solid și de încredere pentru autoritățile guvernamentale și sectorul privat. Aceste organizații au capacitatea de a negocia și de a promova un dialog eficient, care contribuie la stabilitatea socială și garantează drepturi echitabile pentru toți lucrătorii.

Un alt punct important al Forumului a fost sublinierea necesității unui dialog social continuu și responsabil, în cadrul căruia toți partenerii sociali – guvernul, sindicatele și patronatele – să colaboreze pentru a implementa soluții sustenabile și echitabile. Prin acțiuni comune, putem construi un viitor mai bun pentru cetățenii Republicii Moldova, bazat pe muncă decentă, protecția drepturilor angajaților și promovarea justiției sociale.

Consider că acest forum reprezintă o oportunitate importantă pentru consolidarea mișcării sindicale naționale și promovarea unui parteneriat social solid. Este datoria noastră să continuăm să luptăm pentru drepturile salariaților, să sprijinim implementarea standardelor internaționale ale muncii și să contribuim activ la construirea unei societăți mai echitabile și mai prospere.

Maria Helena Andre, directoarea Biroului OIM pentru Activitățile Lucrătorilor din Europa și Asia Centrală (ILO-ACTRAV):

„CNSM reprezintă un simbol puternic al solidarității”

CNSM a fost un actor important în lupta pentru dreptatea socială în Moldova, fiind un partener solid și de încredere în realizarea mandatului OIM.

Forumul Sindical Național este un eveniment de amploare fără precedent în Republica Moldova. Acesta este organizat pentru că există un sindicat clar, angajat față de democrație, față de drepturile lucrătorilor, față de rolul pozitiv proactiv în construirea unei democrații puternice în țara dvs. Prin acest eveniment, CNSM subliniază rolul dialogului social, rolul democrației în drepturile muncii ca parte integrantă și inseparabilă a progresului Moldovei spre aderarea la UE. Acest forum simbolizează angajamentul

de a adopta valorile europene, standardele internaționale de muncă și rolul crucial pe care îl joacă mișcarea sindicală în transformarea pozitivă a țărilor. Dacă analizăm cele mai puternice economii din Europa și din țările cu cele mai ridicate standarde de viață, constatăm că aceste realizări ar fi fost imposibile fără o influență puternică și fără un rol activ al organizațiilor sindicale. CNSM a fost fondată la 7 iunie 2007 și de atunci pledează în mod constant pentru lucrătorii din Moldova, asigurându-se că vocile lor sunt auzite, atât în țară, cât și la nivel internațional. Cu peste 284 de mii de membri din diverse sectoare de activitate, CNSM reprezintă un simbol puternic al unității, al solidarității. După invadarea Ucrainei, am

fost martori ai solidarității internaționale a CNSM, văzând-o în acțiune personal. Am avut ocazia să văd cum ați organizat adăposturi pentru refugiații ucraineni, primindu-i în propriile case. În 2022, când am vizitat Sanatoriul „Bucuria-Sind”, ați găzduit acolo 350 de refugiați ucraineni care fugeau de urgență războiului. Momentul acestui forum este deosebit de semnificativ. În anul acesta, Moldova organizează alegeri parlamentare, de o importanță majoră, deoarece viitorul curs al țării va fi pe buletinul de vot. Vocea CNSM va contribui pozitiv la dezbaterile publice, care să sprijine reformele centrate pe oameni, și care trebuie să asigure o protecție solidă a drepturilor economice și sociale ale cetățenilor.

Ghenadie Donos, președintele Federației Sindicale a Educației și Științei:

„Unitatea și dialogul social sunt temeliele progresului”

Din partea FSEȘ vin cu un mesaj de admirație și recunoștință la adresa CNSM și a președintelui Igor Zubcu, pentru eforturile depuse în organizarea unui eveniment atât de emblematic. Acest forum a fost nu doar un spațiu de dialog, ci și o platformă vitală pentru construirea unui viitor mai echitabil și prosper pentru Republica Moldova.

Forumul a reunit peste 3.000 de activiști sindicali, dintre care mai mult de o mie au fost sindicaliști din Educație și Cercetare, lideri de opinie, reprezentanți ai mediului de afaceri și parteneri internaționali, demonstrând puterea colaborării.

Prezența la Forum a președintei Maia Sandu a subliniat importanța dialogului social, ea afirmând că „doar împreună putem construi o Moldovă în care fiecare om este respectat și sprijinit”. Așa cum a subliniat și șefa statului, forumul a accentuat necesitatea investițiilor în educație de calitate, formare profesională și combaterea inegalităților. Acestea sunt piloni esențiali pentru o economie rezilientă și incluzivă. Dezbaterile au pus în lumină subiecte critice, precum impactul tehnologiei, protecția drepturilor angajaților și nevoia de inovație în mișcarea sindicală. Panourile interactive și studiile de caz au oferit soluții practice pentru adaptarea la schimbările economice globale. Prezența

unor voci valoroase, precum Igor Zubcu, președintele CNSM, și Luc Triangle, secretar general al ITUC, a adus perspective importante privind rolul sindicatelor în societate. Colaborarea dintre sindicate, angajatori și autorități a fost identificată drept cheia unui mediu de muncă echitabil.

Evenimentul a facilitat nu doar schimburi de idei, ci și crearea de rețele de parteneriat și identificarea unor politici eficiente. Aceste inițiative vor contribui la consolidarea mișcării sindicale și la protejarea angajaților în fața incertitudinilor globale. Forumul „Sinergie Socială” a demonstrat că solidaritatea și dialogul deschis sunt temeliele progresului.

Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM:

„Cel mai puternic mesaj la Forum, care a atins fiecare participant, este cel de sinergie”

Pornind de la principiul echilibrului din a primi și a oferi, cred că participanții la Forumul Sindical

Național „Sinergie socială” au fost parte a unui eveniment prin care au primit exact cât au oferit. Liderii sindicali au venit cu așteptări care se citeau pe chipul lor, era curiozitate în priviri, dar și deschidere pentru a fi parte a schimbării. Comunicarea de până la lucrările forumului, cu informații de la partenerii evenimentului și de la oaspeții din holurile Arenei, au încălzit atmosfera și au predispus publicul spre un eveniment interactiv. Discursurile inspiraționale au răspuns așteptărilor, provocările lumii muncii,

menționate de vorbitori, au rezonat cu obiectivele sindicaliştilor.

Unul dintre subiectele omniprezente la eveniment a fost asigurarea egalității de gen în lumea muncii în multitudinea de particularități ale acesteia. Au fost evidențiate realizările CNSM în acest sens, în special, în eliminarea violenței și a hărțuirii în lumea muncii, în asigurarea concilierii activității profesionale cu viața de familie, în asigurarea plății egale pentru muncă de valoare egală, precum și oportunități egale la locul de muncă.

Totodată, rămâne pe agenda CNSM implicarea femeilor în toate procesele: decizionale, de negocieri, de consultări, astfel ca în contractele și convențiile colective să se includă clauze privind și echitatea salarială, sănătatea și securitatea la locul de muncă, specific muncii femeilor, precum și abilitarea economică a femeilor/bărbaților după concediul de îngrijire a copilului, prevederi de asigurare a mentoratului pentru tineri și a altor garanții suplimentare, prevenirea violenței și hărțuirii la locul de muncă.

Totuși, cel mai puternic mesaj în cadrul Forumului, care a atins fiecare participant, este cel de SINERGIE. Multe alte noțiuni au fost prioritare pentru sindicate de-a lungul timpului: solidaritate, unire, forță, echitate, egalitate, și ele nu pot să dispară din limbajul unui sindicalist. Dar noțiunea de SINERGIE, care presupune realizarea scopului comun prin unificarea de resurse cu optimizarea acestor resurse trebuie să devină un nou îndemn nu doar pentru sindicaliști, ci pentru toți actorii sociali.

Angela Otean, președinta Comisiei de Femei a CNSM:

„Prioritatea unei societăți democratice - respectarea egalității de gen în lumea muncii”

La Forumul Sindical Național „Sinergie Socială”, care a avut loc pe 28 martie la Arena Chișinău, în toate discursurile rostite de la tribună, ca un fir roșu, a fost menționată prioritatea oricărei societăți democratice - respectarea egalității de gen în lumea muncii.

Obiectivul sindicatelor în promovarea egalității de gen se axează pe crearea unei lumi a muncii cu aceleași oportunități, drepturi și

obligații pentru femei și bărbați.

Ce înțelegem prin egalitatea de gen pe piața muncii? Prin egalitatea între femei și bărbați în relațiile de muncă se înțelege accesul nediscriminatoriu la alegerea sau exercitarea liberă a unei profesii sau activități, o angajare pe orice loc de muncă vacant și la orice nivel al ierarhiei profesionale, promovarea la orice nivel al ierarhiei profesionale, informare, orientare

și consiliere profesională, programe de calificare/recalificare profesională, perfecționare, specializare, respectarea normelor de sănătate și securitate în muncă, conform prevederilor legislației în vigoare, beneficii de natură salarială.

Democrația echilibrată din punct de vedere al genului este ca nici unul din cele două sexe nu ar trebui să aibă o pondere mai mare de 60% în funcții publice. Iată de ce

Comisia de Femei a CNSM militează pentru stabilirea unui echilibru nediscriminatoriu, care ar promova democrația echilibrată a egalității de gen. Standul privind promovarea Convenției OIM nr. 190, amplasat în holul locației, a atras atenția sporită din partea liderilor sindicali, care s-au fotografiat în grupuri, nu înainte de a lăsa mesaje vizând respectarea egalității de gen pe bannerul expus alături.

Maria José Chamorro, specialistă principală în formalizare și egalitate de gen, OIM:

„Plata egală pentru muncă de valoare egală - piloni fundamentali ai unei societăți juste”

adesea femeile la locul de muncă din cauza faptului că au copii se numește „penalizarea maternității” și este unul dintre factorii principali ai decalajului salarial între bărbați și femei. În Moldova, un alt factor important este segregarea de gen în educație și formare - cu multe tinere femei care sunt direcționate către domenii precum științele umaniste, care duc adesea la joburi mai puțin remunerate, în timp ce bărbații do-

mină domeniile STEM mai bine plătite. Și aici, rolul CNSM este din nou esențial.

Totodată, este esențial ca convențiile colective să includă clauze privind transparența salariilor și echitatea salarială, iar noțiunea de muncă de valoare egală să fie clar explicată și înțeleasă la fiecare loc de muncă. Ați jucat un rol esențial în promovarea ratificării Convenției OIM 190 și, de atunci, ați fost un partener de încredere în

creșterea gradului de conștientizare și educare a oamenilor din întreaga țară despre importanța creării unui mediu de lucru sigur și respectuos. Suntem mândri că OIM a colaborat cu Comisia de Femei a CNSM pentru a susține această lucrare esențială. Totuși, știm că mai este mult de făcut acum, că Convenția a intrat în vigoare.

Avem nevoie de sisteme de prevenire mai puternice în cadrul

siguranței și sănătății ocupaționale și de politici solide la locul de muncă, pentru a combate violența și hărțuirea. De asemenea, avem nevoie de continuarea leadership-ului sindical pentru a promova în continuare aceste schimbări. Plata egală pentru muncă de valoare egală, oportunitățile egale la locul de muncă și dreptul de a fi protejat de violență și hărțuire nu sunt doar aspirații, ci piloni fundamentali ai unei societăți juste.

Sunt extrem de mândră să evidențiez parteneriatul dintre Organizația Internațională a Muncii (OIM) și CNSM în efortul nostru comun de a construi o lume a muncii mai echitabilă.

Pe plan legislativ, Republica Moldova a înregistrat progrese, dar pentru ca acest lucru să funcționeze cu adevărat, avem nevoie și de o rețea mai largă de servicii de îngrijire a copiilor. Și aici, din nou, CNSM joacă un rol cheie - diseminând informațiile despre noile inițiative de îngrijire a copiilor și colectând feedback din întreaga țară pentru a asigura construirea acestor servicii acolo unde femeile care muncesc au cea mai mare nevoie de ele. Dezavantajul economic cu care se confruntă

7 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Document final

Declarația participanților la Forumul Sindical Național „Sinergie Socială”

Astăzi, la încheierea lucrărilor Forumului Sindical Național „Sinergie Socială”, noi, reprezentanții organizațiilor sindicale din toate ramurile economiei naționale, membre ale Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova,

Pornind de la contextul actual, în care drepturile și interesele lucrătorilor sunt adesea subordonate intereselor economice și se subestimează rolul sindicatelor în păstrarea echilibrului social,

Subliniind importanța dialogului social constructiv și responsabil și a acțiunilor comune ale tuturor actorilor în beneficiul cetățenilor țării,

Reafirmând principiile de libertate, echitate, indepen-

dență și solidaritate, în scopul dezvoltării democrației sociale și a unui stat de drept,

Conștientizând că numai prin unitate și solidaritate suntem auziți și contribuim eficient la modelarea unui viitor sustenabil spre care tind membrii de sindicat,

Declarăm că sindicatele sunt un partener activ în crearea unor politici economice și sociale, care promovează nu doar bunăstarea oamenilor muncii, ci și prosperitatea economică, că vom acționa ferm, obiectiv și constructiv pentru a contribui la asigurarea justiției sociale și demnității muncii.

Ne angajăm să apărăm libertatea sindicală și libertățile

fundamentale ale salariaților, inclusiv dreptul acestora de a întemeia sindicate.

Ne asumăm să dezvoltăm și să fortificăm mișcarea sindicală națională, să sporim nivelul de profesionalism al sindicaliștilor, să fim uniți și solidari.

Solicităm partenerilor sociali – Guvern și Patronate, precum și organizațiilor societății civile – să se angajeze într-un dialog responsabil și în acțiuni sinergice, bazate pe încredere și respect pentru implementarea soluțiilor echilibrate și durabile.

Pledăm pentru dezvoltarea Republicii Moldova prin unitate și sinergie socială!

Veaceslav Cunev, expert IT, membru al Consiliului de directori ATIC și fondator al mai multor startup-uri de succes:

„Să rămânem cum am fost nu mai este posibil”

Am urmărit, începând cu anii 1990, cum a început domeniul IT să influențeze viața fiecăruia dintre noi în parte, dar și a statului în ansamblu.

Parcurile IT au influențat creșterea economică, având peste 30 de mii de angajați. Salariul din domeniul IT este și cel mai mare salariu în domeniu din Republica Moldova și crește cel mai mult față de alte domenii. Am depășit chiar băncile și finanțele. De asta vreau să zic că sectorul IT este important pentru țară, pentru fiecare dintre noi. Aveți fiecare câte un telefon în mâini, câte

un calculator, care, de asemenea, face parte din acest domeniu. Fără tehnologie nu avem cum ne mișca. Să rămânem cum am fost nu mai este posibil. Inteligența Artificială este un alt factor care ne va schimba cardinal în următorii ani. Vouă fiecăruia în parte vi se plătește pentru munca intelectuală, nu pentru cea fizică. Acum, vine în ajutor aceasta Inteligență Artificială, care poate face munca mai repede, mai bine și de calitate. Trebuie doar să știm cum să lucrăm în acest sector. Vom face o combinație între munca intelectuală și cea artificială. O dată cu apariția motorului de căutare

Google, ați pierdut dreptul de a spune: nu știu. Nu știi, caută în Google. Când a apărut chat-ul GPT, ați pierdut dreptul de a spune nu înțeleg. Peste 70 la sută dintre angajatorii de acum angajează la muncă pe cei care cunosc tehnologia IT, știu cum să se folosească de aceste aplicații. Și întrebarea este simplă: eficacitate, pentru că nu mai putem fugi de asta. Unii angajatori recurd deja doar la inteligența artificială. Îmi este greu să spun ce se va întâmpla pe piața muncii în următorii ani. Dar este o realitate. Iar sindicatele ar trebui să abordeze și acest aspect.

Eugen Boico, director general Publicis Moldova, profesor la USM:

„Cum identificăm un lider adevărat”

Am fost mirat să văd câtă lume bună este aici. Cine sunt liderii viitorului, cum îi găsim, cum îi recunoaștem și cum îi celebrăm. Vă întreb întâi pe voi: dumneavoastră sunteți un lider care merită să fie admirat, celebrat și recunoscut? De ce noi ridicăm în slăvi lideri cu rezultate mediocre? De ce întreb? Pentru că noi, fiecare dintre noi, învățăm de la liderii pe care îi admirăm. Și noi devenim așa ca ei.

Eu consider că acest subiect este important, pentru că, fiind angajat și crescând într-o companie, încercăm să înțeleg care sunt criteriile în baza cărora compania promovează liderii în organizații. Fiind angaja-

tor, având compania mea, deja îmi apărea întrebarea: cum identific lideri adevărați, care sunt criteriile după care îi aleg. Lucrăm cu companii care au mii de angajați și ei, de asemenea, își pun această întrebare. Cum să identifice liderii printre ei? Cum ne asigurăm că cresc lideri buni?

Aceste întrebări m-au motivat să-mi pun întrebarea: dar ce mă împiedică să văd liderii adevărați? Mulți dintre noi ne imaginăm că un lider adevărat poate fi un bărbat doar. Dar astăzi, într-o țară unde există mai multe femei, noi, în mod natural, când vorbim de lider, vedem un bărbat. Iată asta deja ne împiedică să fim lideri buni. Lumea adoră istorii de depășiri de crize. O istorie frumoasă mereu captivează. O istorie care inițial ne

dăruimă, după care aceasta devine una de succes, ne schimbă prioritățile. Ne face să ne gândim ce este mai important: regimul de alimentație, stilul de viață, sportul și, în câțiva ani, ne simțim și mai tineri decât am fost. Dar știți de unde apar aceste istorii dramatice inițiale? Ele apar tot de la noi, din interior. Majoritatea crizelor din organizații, pe care, după cum se vorbește cu mândrie, atât de bine le-am depășit, aceste crize sunt create tot de organizațiile respective. Majoritatea liderilor care sunt atât de mândri cum au depășit acea criză, o situație grea, tot ei au dus organizația în această criză grea.

Iar aceste lucruri sunt specifice pentru orice domeniu: economic, social sau din altă sferă.

FOTOREPORTAJ

VOCEA POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera înregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995

Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
info@vocea.md

Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactor-șef:
Ilie LUPAN,
tel.: 022266543

Contabil-șef:
Elena BUGA

Redactori:
Natalia HADĂRCĂ,
Galina MUNTEANU,
Daniela MORARI

Redactor-traducător:
Anghelina DUDULICA

Tehnoredactor:
Sergiu BALTAGA

Dezvoltator web:
Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional:
Ilie Lupan;
Sergiu Sainciuc;
Elizaveta Iurcu;
Margareta Strestian;
Nadejda Lavric;
Angela Otean.

Adresa redacției: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 129, et. IX.

Tipar: "Edit Tipar Grup" SRL
str. Fereedului 4, mun. Chișinău. Com.: 288

Redacția nu poartă răspundere pentru conținutul și corectitudinea anunțurilor publicitare. Textele marcate cu P (publicitate) și PP (publicitate politică) sunt publicate în regim de publicitate plătită.